

DOI: 10.15276/ETR.04.2020.11

DOI: 10.5281/zenodo.4604519

UDC: 65.014.338.26

JEL: M11, M14, G13, O35

ВПЛИВ ДІДЖИТАЛ-ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ

THE IMPACT OF DIGITAL TECHNOLOGIES ON THE DEVELOPMENT OF BUSINESS SOCIAL RESPONSIBILITY

Olena A. Martyniuk, DEcon, Professor
International Humanitarian University, Odessa, Ukraine
ORCID: 0000-0002-0377-7881
Email: emartynuk2017@gmail.com

Received: 12.08.2020

Мартинюк О.А. Вплив діджитал-технологій на розвиток соціальної відповідальності бізнесу. Оглядова стаття.

В статті досліджуються проблемні питання визначення ІТ-технологій та діджитал технологій, в контексті їх впливу на розвиток суспільства та гео-економічних процесів, що зумовило необхідність формування нових стандартів бізнес-етики, бізнес-правил, та бізнес-спілкування, тобто формування нових стандартів соціальної відповідальності бізнесу.

Наведено авторське визначення та класифікація технологій, та їх особливостей, сформованих на функціонально-технологічній основі на класи: клас інформаційних виробничих технологій, клас Інтернет-технологій, клас мережевих технологій, клас технологій штучного інтелекту. Розглянуто які структурні зрушення цифровізації вже вплинули на діджиталізацію бізнесу, а які необхідно активно впроваджувати. А також досліджено як розвиток твердої і м'якої інфраструктури впливає на розвиток цифрової економіки, збільшення ВВП та розвиток України в цілому.

Ключові слова: інформаційні технології, діджитал економіка, соціальна відповідальність, бізнес-етика, цифрова інфраструктура, цифрові технології, цифрове суспільство

Martyniuk O.A. The impact of digital technologies on the development of business social responsibility. Review article.

The article examines the problematic issues of determining IT technologies and digital technologies in the context of their impact on the development of society and geo-economic processes, which determined the need to form new standards of business ethics, business rules, and business communication, that is, the formation of new standards of social responsibility of business.

The author's definition and classification of technologies, and their features, formed on a functional and technological basis into classes: a class of information production technologies, a class of Internet technologies, a class of network technologies, a class of artificial intelligence technologies are given. Structural changes in digitalization that have already influenced the digitalization of business and which need to be actively implemented are considered. It also explored how the development of hard and soft infrastructure affects the development of the digital economy, an increase in GDP and the development of Ukraine as a whole.

Keywords: information technology, digital economy, social responsibility, business ethics, digital infrastructure, digital technologies, digital society

Проблема соціальної відповідальності як відповідальності за дії й учинки перед суспільством і його інститутами, відповідальності, що асоціюється з моральним і духовним потенціалом, внутрішньою культурою, давно перебуває в полі зору як науковців, так і практиків. На межі початку другого десятиліття ХХІ ст. спостерігається підвищення інтересу до наукових і прикладних аспектів формування соціальних стандартів взаємодії в бізнесі та суспільстві.

Особливої необхідності набуває дослідження норм соціальної благодійності, соціального партнерства та близьких за природою спорідненості суспільних норм і явищ. Виникнення такого інтересу є реакцією на загострення екологічних, соціальних, гео-економічних та соціокультурних та інших проблем сучасності.

Українські реалії формування суспільного та бізнес-середовища також підтверджують загальну тенденцію того що соціальна відповідальність, на жаль, і досі не стала обов'язковим інструментом впливу на соціо-економічний рівень життя, не набула статусу життєвої норми. Для сучасного етапу розвитку соціально-економічного простору характерна ситуація, коли з одного боку проголошується на розширення економічних свобод та підприємництва, а з другого не спостерігається прагнення та дій переважної більшості інститутів економіки і суспільства брати на себе відповідальність. Неупереджений аналіз свідчить, що настав, нарешті, час для докорінних змін у практиці соціально відповідальної діяльності на всіх рівнях економіки та суспільства.

Особливо тому, що змінюються тренди і формати спілкування, змінюються бізнес-моделі, фокусі переміщується на віртуальний простір на діджитал-економіку та інформатизацію суспільства. Основою підтримки таких процесів є інформаційні та діджитал технології.

Аналіз останніх джерел і публікацій

Проблеми забезпечення соціальної відповідальності бізнесу є сферою наукового інтересу багатьох вчених. Фундаментальними у цій сфері вважаються напрацювання Р. Акермана, Р. Бауера, С. Вартіка, Д. Вотави, Д. Вуда, А. Керрола, Ф. Кохрена, Д. Свансона, С. Сеті та інших зарубіжних науковців. Серед українських дослідників цієї тематики зазначимо Ю. Благова, І. Ворончак, З. Галушку, І. Грановську, Н. Дієву, А. Колота [3], О.А. Грішанова [10], С.В. Філіпову [13]. У наукових доробках вітчизняних вчених узагальнено дослідження питань світової теорії, методології та практики впровадження соціальної відповідальності на рівні бізнесу, держави та суспільства в цілому.

Проблеми формування та використання інформаційних технологій в управлінні підприємством розглянуто в працях як вітчизняних, так і зарубіжних економістів, зокрема: Писаревська Т.А. [5], Полукетова Н.Р. [6], Пушкар А.І. [7], Тищенко В.Ф. [11], Ушаков І.О. [12], Янчук Т.В., Робсон М. [9], Репін В.В. [8], Амсен Дж. [15], Бонтіс Н., Річардс Д., Гібсон Д. [16].

Згідно з визначенням, прийнятим ЮНЕСКО, інформаційні технології – це комплекс взаємозалежних, наукових, технологічних, інженерних дисциплін, які вивчають методи ефективної організації праці людей, зайнятих обробкою і зберіганням інформації; обчислювальну техніку та методи організації і взаємодії з людьми та виробничим устаткуванням [15].

На думку Писаревської Т.А., інформаційна технологія – це сукупність методів, виробничих і програмно-технічних засобів, об'єднаних у технологічний ланцюжок, що забезпечує збір, зберігання, обробку, виведення й поширення інформації для зниження трудомісткості процесів використання інформаційних ресурсів, підвищення надійності та оперативності [5].

Полукетова Н.Р. визначає інформаційні технології як комплекс взаємопов'язаних наукових, технологічних, інженерних дисциплін, які характеризують різні особливості інформаційної діяльності суб'єкта господарювання в процесі реалізації функцій управління в межах його організаційно-управлінської структури [6].

Загальне визначення, яке підтримує певне коло науковців, можна сформулювати так: інформаційна технологія – це технологія опрацювання інформації, яка складається з сукупності технологічних елементів: збирання, накопичення, пошуку, передавання інформації користувачам на основі сучасних технічних засобів.

У науково-технологічному контексті технологія – це комплекс наукових, практичних, інженерних, технологічних знань, реалізованих у способах, прийомах та методах та засобах труда і виробництва.

Проблемі розвитку цифрової економіки та трансформаційним процесам, що відбуваються в

суспільстві під впливом цифровізації, вітчизняні та зарубіжні вчені також приділяли значну увагу, зокрема: В. Апалькова, С. Веретюк, С. Коляденко, І. Карчева, Б. Кінг, Р. Ліпсі, Л.Лямін, І. Малик, В. Пілінський, Ю. Пивоваров, К.Скінер, Е. Тоффлер, В. Фіщук, К. Шваб та ін.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми

В Україні в умовах трансформаційного періоду, циклічної кризи, послаблення керуючої ролі держави, правового нігілізму досить важко проходить процес налагодження діалогу сторін соціально-економічних відносин. Незважаючи на значну кількість наукових досліджень, питання формування філософії соціальної відповідальності залишаються актуальними та потребують подальшого дослідження особливо в умовах турбулентного та інваріантного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та цифровізації суспільства. Та незважаючи на численні наукові дослідження про процеси розвитку цифрової економіки та Діджитал-технологій, залишаються недостатньо дослідженими питання впливу цифрових технологій на розвиток соціальної відповідальності бізнесу та гуманістичним ідеям суспільства.

Мета статті полягає у необхідності на основі аналізу сучасного рівня розвитку інформаційних та діджитал технологій розкрити сутність та особливості розвитку цифровізації бізнесу в контексті їх впливу на трансформаційні процеси соціальної відповідальності суспільства та сталого розвитку економічних систем.

Виклад основного матеріалу дослідження

Стратегія сталого розвитку «Україна-2020», яку трансформовано в «Стратегію Розвитку – 2025 р», трохи змінила орієнтири, але загальні напрями та пріоритети відносно чотирьох векторів руху, залишилися незмінними. До них належать: сталий розвиток країни; безпека держави, бізнесу та громадян; відповідальність і соціальна справедливість; формування свідомого та поважного іміджу країни у світі. Досягнення визначених цілей потребує вирішення, соціальних, екологічних та суспільних питань, як на рівні держави, так і на рівні кожного окремого підприємства. А впровадження принципів сталого розвитку безперечно базується на стандартах соціальної відповідальності бізнесу. Саме це намагалися довести вчені, надаючи наукові аргументи, що «для забезпечення стійкого розвитку соціальна відповідальність бізнесу має не менше значення, ніж розвинута економічна інфраструктура, політична стабільність чи втілення у життя проектів інноваційного розвитку» [10]. При цьому соціальна відповідальність бізнесу має базуватися на таких принципах: прозорість та облік дій. При цьому підприємство повинно володіти інформацією, яка є готовою для використання. Така інформація повинна бути своєчасною та обґрунтованою,

представлена у чіткій та об'єктивній формі. До головних інформаційних зон належать: доступність інформації (щоб дозволити зацікавленим сторонам правильно оцінювати вплив рішень і дій на їх власні інтереси); етична поведінка (компанія повинна будувати свою поведінку на основі доброчинності та доброчесності); повага до інтересів зацікавлених сторін (компанію слід поважати, враховувати і реагувати на інтереси зацікавлених сторін боку); повага до верховенства закону (діяльність компанії повинна відповідати правовим вимогам юрисдикції, її відносини повинні будуватися в рамках застосованих і відповідних правових стандартів); дотримання міжнародних стандартів поведінки (бізнес повинен відповідати міжнародним стандартам поведінки, поважаючи принцип поваги верховенства права).

Соціально відповідальна діяльність компанії дозволяє їй збільшувати прибуток і прискорювати темпи зростання; зниження експлуатаційних витрат (наприклад, за рахунок скорочення виробництва або переробки відходів, підвищення енергоефективності або продажу перероблених матеріалів); поліпшення вашого бренду та репутації допоможе розвиватися і відкривати нові ринки і напрямки бізнесу; підвищити продажі, лояльність клієнтів (їх знання про те, що продукція виробляється з розумінням екологічної відповідальності); підвищити продуктивність і якість продукції; підвищити конкурентоспроможність.

Згідно з нормами Глобального договору рівень соціально відповідальної діяльності оцінюється за показниками: економічна результативність, екологічна результативність, ефективність організації праці, результативність в області прав людини, ефективність взаємодії з суспільством, результативність в даній сфері, відповідальність виробника [17]. Для того щоб в сучасному світі ефективно контролювати такі процеси необхідно сформувати інформаційну систему таким чином, щоб вона підтримувала в актуальному стані такі показники. За цих умов необхідна інформаційна система, яка з одного боку, буде надавати інформацію про можливості здійснення тих чи інших витрат, пов'язаних з реалізацією завдань соціально відповідального бізнесу, а з іншого боку, буде відображати результати таких ініціатив. Основу такої інформаційної системи складають інформаційні технології.

Інформаційні технології створюють додаткову цінність компанії, формуючи унікальне бізнес-середовище з додатковими конкурентними перевагами у напрямках необхідних можливостей комунікацій, продажу, брендингу, залучення спеціалістів та експертів, контролінгу, організаційної гнучкості та доступу до цифрових баз даних, послуг висококласних професіоналів різних галузей.

Ми вважаємо, що поділ сучасних інформаційних технологій управління підприємством необхідно структурувати за

класами, в які входять великі групи розрізних технологій. Слід зауважити, що представлена класифікація створена та враховує лише технології, які використовують в управлінні підприємствами. Оскільки тема технологій безмежна, метою даної статті буде дослідження технологій управління підприємством.

Автором виокремлено такі класи інформаційних технологій: клас інформаційних виробничих технологій, клас Інтернет-технологій, клас мережевих технологій, клас технологій штучного інтелекту.

I. Клас інформаційних виробничих технологій – це перше покоління програмно-інформаційних продуктів, розроблених на замовлення або самостійно для виконання чітко окреслених функціональних завдань (наприклад, ПО: Бухгалтерія, ПО: Склад, Логістика); вони можуть бути як локальними, так і мережевими.

II. Клас Інтернет-технологій можна визначити як успадковане покоління. Це, технології створення й підтримки різних інформаційних ресурсів у комп'ютерній мережі Інтернет. Сучасні Інтернет-технології забезпечують розробку та впровадження корпоративних локальних та глобальних систем (КІС). Проектування внутрішньокорпоративних та комунікативних ресурсів, створення віртуальних відділів та організаційних підрозділів, розширення комерційних можливостей підприємства та створення нових бізнес-моделей продажу в електронній комерції та PR в електронному бізнесі.

III. Клас мережевих технологій – це наступний рівень розвитку інформаційних технологій, який базується на сервісно-орієнтованій архітектурі SOA (service-oriented architecture). Концепція SOA, модульного підходу дозволяє реалізовувати основні функції управління та функції розподіленого делегування, заміненості компонентів та програмних комплексів для створення всеосяжного доступу користувачів до різних баз даних підприємства. Сучасний рівень мережевих технологій також передбачає використання хмарних технологій. Це зручне середовище для зберігання й обробки інформації, яке об'єднує в собі апаратні засоби, ліцензійне програмне забезпечення, канали зв'язку, а також технічну підтримку користувачів. Робота в «хмарному просторі» спрямована на зниження витрат і підвищення ефективності роботи підприємств з частковою віртуалізацією загальної діяльності. Особливістю хмарних технологій є не прив'язаність до апаратної платформи й географічної території, можливість масштабованості та гнучка локаційність. Клієнт може працювати з хмарними сервісами з будь-якої точки планети і з будь-якого пристрою, що має доступ в Інтернет, а також оперативно реагувати на мінливі бізнес-завдання підприємства й потреби ринку.

IV. Найменше досліджений клас технологій, які використовують в управлінні підприємствами,

– це технології штучного інтелекту, програмне середовище, яке комп'ютерними засобами імітує процес мислення людини. Останні 2 роки ці технології зростають та впроваджуються в бізнес-середовище гіпердинамічно. Вони допомагають структурувати надмірне нагромадження управлінської інформації, використовуючи бази знань BigDate, моделюють генетичні алгоритми нестандартного розв'язування складних проблем шляхом підбору і комбінування варіації заданих параметрів.

Сучасний рівень розвитку виробництв та інших сфер діяльності об'єктивно потребує створення багатомірного інформаційного континууму для збору, аналізу та зберігання великих масивів інформації. Інформатизація суспільства як одна із закономірностей сучасного прогресу вплинула на вимоги до формування інформаційно-аналітичної, технологічної, та управлінської системи підприємництва. При інформатизації суспільства основана увага приділяється комплексу заходів, спрямованих на забезпечення повного використання достовірного, вичерпного та своєчасного знання за всіма видами розвитку знань людської діяльності. Інформатизація на базі впровадження комп'ютерних і телекомунікаційних технологій є реакцією суспільства на потребу в істотному кількісному та якісному збільшенні продуктивності праці в різних секторах суспільного виробництва.

З початком трансформаційних процесів в економіці, пов'язаних з комп'ютеризацією та інтернетизацією суспільства, інформаційні системи стають все більш доступними та характеризуються великим вибором програмних продуктів різної спрямованості, що підтверджується багатьма українськими дослідниками теорії та практики використання інформаційного забезпечення в управлінській діяльності.

Велике коло науковців саме інноваційні перспективи пов'язує із застосуванням інформаційних технологій, комп'ютеризацією, автоматизацією, інформатизацією та впровадженням високотехнологічних інформаційних систем і мереж. Прогрес у сфері ІТ стає чинником формування інфосередовища нового рівня, що забезпечує інтегрованість, інтерактивність, гнучкість та інтелектуалізацію новітніх технологій самого середовища та інноваційної діяльності людей. – що можна визначити як окремий вид технологій – діджитал технології.

Основа цифрової економіки це розвинена цифрова інфраструктура. Цифрова інфраструктура – це сукупність технологій, продуктів і процесів, які забезпечують обчислювальні, телекомунікаційні та мережеві можливості і працюють на цифровий (не аналоговий) основі.

У масштабі країни цифрова інфраструктура поділяється на тверду (від англ. hard) та м'яку (від англ. soft). Жорстка і м'яка інфраструктури

включають відповідні компоненти, що впливають на позитивну динаміку економічного розвитку. При відсутності одного або декількох компонентів інфраструктури темпи і якість цифровізації економіки сповільнюються. Всі компоненти національної цифрової інфраструктури є стовпами цифрової трансформації економіки і життя, тобто це основа багатьох додатків, цифрових сервісів і впровадження цифрових платформ. М'які інфраструктурні компоненти мають пряму залежність від твердої інфраструктури, яка функціонує через підключення до широкосмугових мереж [2].

До компонентів твердої цифрової інфраструктури належать:

- фіксована телекомунікаційна інфраструктура (магістральні та локальні мережі, точки обміну трафіком тощо);
- мобільна телекомунікаційна інфраструктура (3G, 4G, супутникові технології, wi-fi тощо);
- інфраструктура цифрового телебачення (наземного, кабельного, супутникового);
- радіо-інфраструктура LoRa (сенсори, датчики тощо);
- інфраструктура центрів обробки та збереження даних (віртуалізована інфраструктура);
- інфраструктура кібербезпеки;
- спеціалізована інфраструктура (спеціальні мережі, відеоспостереження, супутні інженерні системи).

М'яка цифрова інфраструктура включає такі компоненти:

- інфраструктура ідентифікації та довіри (довірчі послуги, citizen ID, BankID, mobileID);
- інфраструктура відкритих даних;
- інфраструктура інтероперабельності (API, стандарти європейської ISA);
- інфраструктура e-commerce (b2b цифрові платформи купівлі та продажу, e-contract, e-invoicing, e-supply chain);
- транзакційно-процесингова інфраструктура (онлайн платежі, інструменти cashless, сервіси fintech);
- інфраструктура державних послуг (e-government);
- інфраструктура життєзабезпечення (цифрові медичні, освітянські, транспортні, логістичні та інші послуги, послуги громадської безпеки);
- геоінформаційна інфраструктура (прив'язки цифрових даних до просторових об'єктів);
- промислова цифрова інфраструктура (індустрія 4.0, кіберсистеми).

За останні роки суттєвий стрибок у розвитку національних цифрових інфраструктур здійснено лише у сфері мобільних комунікацій (3G), поступово з'являються національні «хмарні» інфраструктури та інфраструктури кібербезпеки. Ще декілька інфраструктурних компонентів не можуть впровадитись у життя через відсутність підтримки уряду та громадського сектору (відкриті дані, блокчейн, е-урядування).

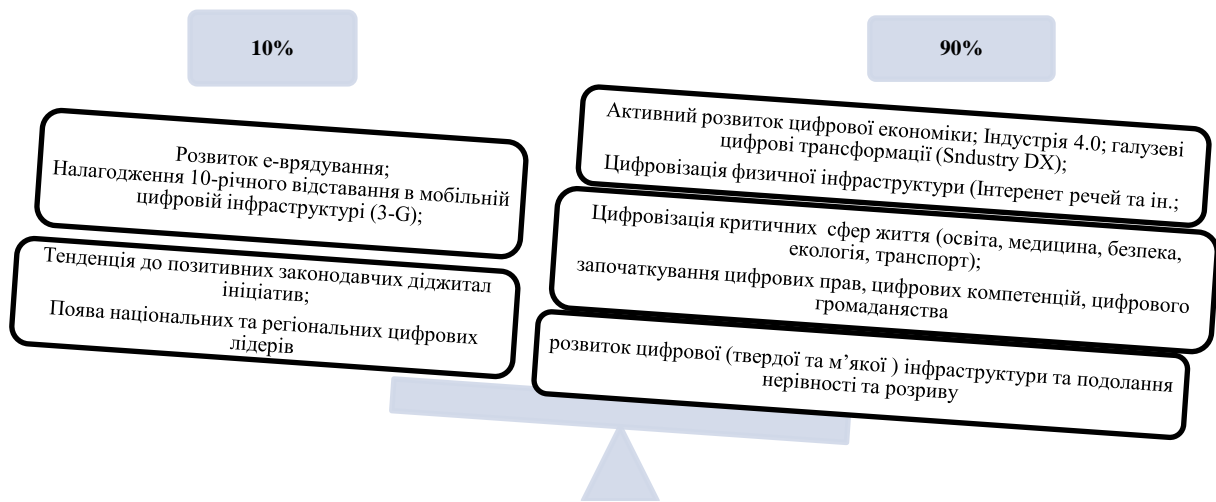

Рисунок 1. Структура трансформацій цифрових технологій в Україні
 Джерело: власна розробка автора

Розглянемо окремі загрози впровадження цифрових технологій, які можна поділити на дві групи: зовнішні та внутрішні.

До зовнішніх загроз можна віднести: нестабільну політичну та економічну ситуація в країні; відсутність стандартів щодо застосування цифрових технологій; відсутність спеціальних заходів з боку держави щодо підтримки підприємств; впровадження цифрових технологій вимагає витрат як від постачальників та споживачів; недостатня кількість цифрових рішень, які можуть використовувати обмежена кількість населення (там де є якісний інтернет); недостатня інформаційна безпека; недостатній рівень розвитку інфраструктури.

До внутрішніх загроз, з якими можуть стикнутися підприємці, особливо малого та середнього бізнесу належать: висока вартість проектів цифрових технологій; великі витрати на експлуатацію систем, що використовують цифрові технології; небажання працівників змінювати

форму роботи та недостатня кваліфікація персоналу; можливість ведення бізнесу без застосування цифрових технологій.

Але як свідчить світова економічна ситуація 201-2021 рр., яка виникла внаслідок пандемії Covid-19, бізнес-середовище вимушено було миттєво змінювати свої позиції, та трансформувати бізнес-моделі у віртуальний простір.

По перше – зростає кількість прямих запитів на програмні рішення від компаній, що не належать до ІТ сектору. Раніше такі компанії наймали місцевого консультанта або агентства, щоб ті допомагали їм уникнути проблем. Під час пандемії такі компанії часто зосереджуються на автоматизації своїх бізнес-процесів [1], щоб пришвидшити свій розвиток та присутність в інтернеті, оскільки вони не мають привілею чекати рішень та домовлятися з додатковим агентом-рефералом.

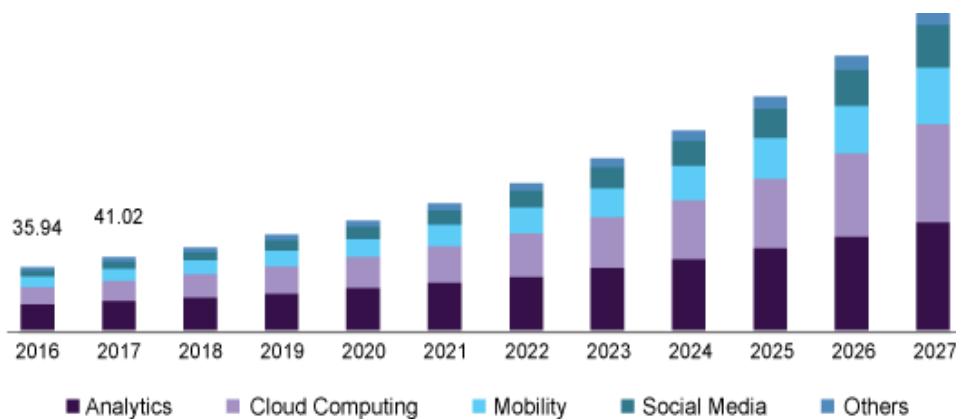

Рисунок 2. Тренд зросту розміру глобального ринку цифрової трансформації в 2016-2027 рр.
 Джерело: складено автором за матеріалами [1].

По друге – багато підприємств, які за своєю природою перебували поза мережею Інтернет

зіткнулися з проблемою переосмислення своїх моделей та виходу в віртуальний бізнес-простір.

Компаніям потрібно швидко створити цифровий резонанс, включаючи брендинг, веб-сайт, профілі соціальних мереж, дизайн, вміст та репутацію в Інтернеті [1].

По-третє – зміни в омніканальних моделях продажу. Як тільки традиційні канали випадають із воронки продажів або стають менш вигідними, багато підприємств намагаються використовувати всі можливі канали, щоб залишатися ефективними, включаючи використання соціальних мереж для продажу або співпрацю з кур'єрськими службами доставки.

По-четверте – зростання попиту на готові до використання рішення. Зміни спричинені пандемією є настільки руйнівними, що вимагають негайних рішень від власників бізнесу. Щоб не відставати від викликів карантину, підприємства зараз віддають перевагу готовим та простим для імплементації рішеннями замість програм, що розробляються спеціально на замовлення. Компанії готові негайно впровадити IT-рішення, навіть якщо воно не ідеально підходить під бізнес-реалії, якщо обране програмне забезпечення вирішить нагальну потребу цифрової трансформації.

Організація Об'єднаних Націй та ЄС, в 2015 рр. визнали цифрові права громадян, тобто доступ до IT-інфраструктури та Інтернету є базовим правом кожного громадянина [14].

У січні 2018 року Кабінет Міністрів України схвалив Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 рр. та затвердив план заходів з її реалізації, які Мінекономрозвитку розробило разом з провідними експертами IT-сфери [2]. Концепція заснована на переході від управління сировиною, споживанням природних ресурсів в високотехнологічній галузі, до ефективних процесів з використанням інформаційно-комунікативних технологій. Отже, для більш інтенсивного економічного зростання необхідно домагатися нових результатів в цифрових технологіях. Успішний досвід Естонії, Ірландії, Швеції та Ізраїлю показує, що комплексний розвиток цифрової економіки безпосередньо підвищував ВВП на 20% протягом п'яти років. Україна продовжила в 2018-2020 роках поступовий перехід від споживчої до інноваційно-інвестиційної моделі економічного розвитку, на якій і буде ґрунтуватися якісне економічне зростання в майбутньому.

Висновки

Таким чином, із проведеного дослідження можемо зробити наступні висновки.

Сьогодні, новий виток розвитку цифрових технологій, стає одним з головних викликів експоненціального зростання кількості, якості та розмаїття взаємозв'язків між організаціями, громадянами та соціально-економічними системами, це супроводжується стрибкоподібною динамікою розвитку бізнес-моделей та бізнес-

комунікацій, а також глобальному збільшенню числа трансакцій і обсягів даних.

Сучасний світ, під впливом глобальної кризи, що спричинила пандемія Covid-19 змінився і приводить до все більш суттєвих наслідків які ще не до кінця усвідомлені. Такі трансформації зажадають від людей нових навичок і компетенцій, готовності використовувати нові технології в повсякденному житті. Особливого значення набуває формування правильного усвідомлення можливостей, загроз та перспектив розвитку технологій в подальшому, що дозволить не тільки ефективно їх використовувати, а й забезпечити свідому цифрову соціальну відповідальність в бізнесі і суспільстві.

У науково-практичному контексті технологію можна розглядати як це комплекс наукових, практичних, інженерних, технологічних знань, реалізованих у сучасних способах, прийомах та методах для оптимізації та модернізації засобів труда і виробництва.

Нами відділено 4 класи IT-технологій, які можуть успадковувати один одного, а можуть просто розвиватися окремо. Ми виокремили їх за способом використання комунікаційної інфраструктури, складністю впровадження, та обсягом і функціональним характером завдання які вони виконують: клас інформаційних виробничих технологій, клас Інтернет-технологій, клас мережевих технологій, клас технологій штучного інтелекту.

Розвинена цифрова інфраструктура, є основою цифрової економіки. Цифрова інфраструктура це сукупність технологій, продуктів і процесів, які забезпечують обчислювальні, телекомунікаційні та мережеві можливості і працюють на цифровий (не аналоговий) основі. Вона поділяється на тверду та м'яку, в залежності від компонентів які вони включають. Якість відповідних компонентів впливає на позитивну динаміку економіко-технологічного розвитку. При відсутності одного або декількох компонентів інфраструктури темпи і якість цифровізації економіки сповільнюються. Всі компоненти національної цифрової інфраструктури є стовпами цифрової трансформації економіки і життя, тобто це основа багатьох додатків, цифрових сервісів і впровадження цифрових платформ.

В Україні існують структурні зрушення цифровізації, що сповільнює діджиталізацію бізнесу та всієї економіки. Лише 10% від запланованих дій активно розвивається до таких напрямків належить: Розвиток е-врядування; скорочення 10-річного відставання в мобільній цифровій інфраструктурі (4G- 4,5G та 5G); визначилися тенденції позитивних законодавчих діджитал ініціатив; з'явилися нові національні та регіональні цифрові лідери.

До 90% напрямків, які необхідно активізувати належать: активний розвиток цифрової економіки; розвиток Індустрії 4.0; розвиток галузевих цифрових трансформацій (Industry DX); цифровізація фізичної інфраструктури (Інтернет

речей); цифровізація критичних сфер життя (освіта, медицина, безпека, екологія, транспорт); започаткування цифрових прав громадян, цифрових компетенцій, цифрового громадянства; активний розвиток цифрової (твердої та м'якої) інфраструктури та подолання нерівності та розриву.

Згідно з аналізом Бостонської консалтингової групи «цифровізація є ключовим драйвером зростання ВВП». І за деякими оцінками частка глобальної інформаційної економіки вже зараз з урахуванням цифрових навичок та цифрового капіталу становить 22,5 % від світової економіки. Але цифровізація, на жаль поки що в значній мірі оминає Україну, що унеможливило всеохоплююче отримання додаткових «цифрових» дивідендів. Розвиток діджитал-технологій, які основи цифрової економіки в Україні, фактично звужується до розвитку комунікаційних та інформаційних мереж. Цифрова інфраструктура в

Україні практично нерозвинена. Якщо крупні компанії та корпорації можуть дозволити собі найсучасніше обладнання, то малий та середній бізнес, обмежені як у техніці, так і у фінансах. Це стосується й середньостатистичного споживача, якому, з тих же причин, не доступні сучасні цифрові блага (наприклад, «розумне житло», автоматизовані пересувні магазини чи каси самообслуговування). Складна геополітична ситуація і, як наслідок, ослаблена економіка вимагає масштабних рішень – діджиталізація може стати стимулом економічного стрибка.

Поступовий перехід на електронний сервіс, електронне управління та спілкування, долучення до міжнародного онлайн-бізнесу це необхідність виживання бізнесу в сучасних умовах. Тому саме, розвиток діджитал технологій повинен стати одним із домінуючих напрямків розвитку України.

Abstract

The article examines the problematic issues of defining the concept of IT technologies and digital technology, in the context of their impact on the development of society and socioeconomic processes. Globalization informatization has radically changed the social and economic environment in recent years. In addition to the exacerbation of social, environmental, socio-cultural problems, society has a need for a rapid transition to virtual models of business and communications. This created the need to form new standards of business ethics, business rules, and business communication, ie it is necessary to form new standards of corporate social responsibility.

The author's classification of technologies is given. Their features are formed on the basis of determining the ways of using the communication infrastructure, the complexity of implementation, the amount of data processing, the functional nature of the tasks they perform. The following classes are distinguished: class of information production technologies, class of Internet technologies, class of network technologies, class of artificial intelligence technologies.

The basis of the digital economy is a developed digital infrastructure. Digital infrastructure across the country is divided into hard and soft. The quality of the relevant components affects the positive dynamics of economic and technological development. In the absence of one or more components of the infrastructure, the pace and quality of digitalization of the economy slows down. All components of the national digital infrastructure are pillars of the digital transformation of the economy and life. Therefore, it was investigated which structural changes in the digitalization of society have already affected the digitalization of business, and which need to be actively implemented, the total account (10% of the implementation against 90% of areas require active development). Areas that are actively developing include: Development of e-government; reducing the backlog in mobile digital infrastructure (4G – 4.5G and 5G); formation of positive tendencies of legislative digital initiatives; emergence of new national and regional digital leaders. Areas that need to be intensified include: active development of the digital economy; Development of Industry 4.0; development of industry digital transformations (Industry DX); digitalization of physical infrastructure (Internet of Things); digitalization of critical spheres of life (education, medicine, security, ecology, transport); introduction of digital rights of citizens, digital competencies, digital citizenship; active development of digital (hard and soft) infrastructure and overcoming inequalities and gaps.

Based on the study, it is proved that the development of hard and soft infrastructure directly affects the development of the digital economy, GDP growth and the development of Ukraine as a whole.

Список літератури:

1. Громико О. Цифрова трансформація в умовах невизначеності. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://biz.censor.net/columns/3207118/tsifrova_transformatsya_v_umovah_neviznachenosti (дата звернення: 09.12.2020).
2. Клименко І.С., Федорук О.В. Вплив цифрової економіки на економічний розвиток світу. Економіка та управління на транспорті. Київ: НТУ, 2018. – Вип. 7. – С. 133-139.
3. Колот А.М. Корпоративна соціальна відповідальність: сучасна філософія, проблеми засвоєння. Економіка України. – 2014. – № 3 (628). – С. 70-82.

4. Мартынюк Е.А. Технологии реинжиниринга бизнес-процессов. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. – 2013. – № 6. – С. 118-121.
5. Писаревська Т.А. Інформаційні системи і технології в управлінні трудовими ресурсами: навч. посібник / 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: КНЕУ, 2000. – 279 с.
6. Полусктова Н.Р. Методи та моделі управління розвитком інформаційних систем підприємства: монографія. Запоріжжя: ЗДІА, 2015. – 344 с.
7. Пушкарь А. И. Стратегическое управление развитием электронного бизнеса и информационных ресурсов предприятия (модели, стратегии, механизмы): научное издание. / А. И. Пушкарь, Е. Н. Грабовский, Е. В. Пономаренко. Харьков: изд. ХНЭУ, 2005. – 480 с.
8. Репин В. В. Процессный подход к управлению. Моделирование бизнес-процессов. Москва: РИА «Стандарты и качество», 2004. – 408 с.
9. Робсон М. Уллах Ф. Реинжиниринг бизнес-процессов: практическое руководство. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 222 с.
10. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: [моногр.] / [А.М. Колот, О.А. Грішнова та ін.]; ред. А.М. Колот. Київ: КНЕУ, 2012. – 501 с.
11. Тищенко В. Ф. Інтегральне оцінювання рівня розвитку інформаційно-комунікаційних технологій як структурної компоненти економіки знань. Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 11 (137). – С. 227-238.
12. Ушаков І.О. Плеханова Г.О. Інформаційні системи та технології на підприємстві. Харків: ХНЕУ, 2009. – 128 с.
13. Філіппова С.В. Соціальна відповідальність у стратегії управління вітчизняним підприємством: проблемні питання інтегрування механізму. Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2017. №(30). С. 5-17. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2017/No2/5.pdf>.
14. Целостная модель трансформации в цифровой экономике – как статья цифровыми лидерами / В. П. Куприяновский, А. П. Добрынин, С. А. Синягов, Д. Е. Намиот. // International Journal of Open Information Technologies. – 2017. – Том 5. – № 1. – С. 26-33.
15. Amsden J. Modeling of SOA. Part 1. Identification of services [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ibm.com/developerworks/ru/library/1002_amsden/index.html.
16. Gibson D.V. Smilor W. Key Variables in Technology Transfer: A field – Study Based on Empirical Analysis Journal of Engineering and Technology Management. 1991. № 8. Pp. 287–312.
17. Globalcompact (2017). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://http://unglobalcompact.org>.

References:

1. Hromyko O. (2020). Tsyfrova transformatsiya v umovakh nevyznachenosti. [Digital transformation in conditions of uncertainty. Digital transformation in conditions of uncertainty]. Retrieved from https://biz.censor.net/columns/3207118/tsifrova_transformatsiya_v_umovah_nevyznachenost (accessed 14 December 2020).
2. Klymenko I.S., Fedoruk O.V. (2018). Influence of the digital economy on the economic development of the world. Economics and management on transport. Kyiv. National Transport University, 7, 133-139.
3. Kolot, A.M. (2014). "Corporate social responsibility: modern philosophy, problems of assimilation", Ekonomika Ukrainy, 3(628), 70-82.
4. Martynyuk O.A. (2013). Tekhnologii reinzhiniringa biznes-protsessov. [Business process reengineering technologies]. Naukovyy visnyk mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Scientific bulletin of the international humanitarian university, 6, 118-121.
5. Pisarevska T.A. (2000). Information systems and technologies in the management of labor resources (2nd ed.) Kiev: KNEU.
6. Poluektova N.R. (2015). Methods and models for managing the development of information systems of an enterprise: monograph. Zaporizhzhia: ZDIA.
7. Pushkar A.I. Grabovsky E.N., Ponomarenko E.V. (2005). Strategic management of the development of electronic business and information resources of the enterprise (models, strategies, mechanisms): scientific publication. Kharkov: KhNEU.
8. Repin V.V. (2004). Process approach to management. Business process modeling. Moscow: RIA "Standards and Quality".
9. Robson M. Ullah F. (2003). Reengineering of business processes: a practical guide. Moscow: UNITY-DANA.
10. Kolot, A.M., & Hrishnova, O.A. (2012). Sotsialna vidpovidalnist: teoriya i praktyka rozvytku [Social responsibility: the theory and practice of development]. K.: KNEU [in Ukrainian].
11. Tishchenko V.F. (2012). Integral assessment of the development of information and communication technologies as a structural component of the economy of knowledge. Topical problems of econom, 11 (137), 227-238.

12. Ushakov I.O. (2009). Plekhanova G.O. Information systems and technologies at industrial enterprises. Kharkiv: KhNEU.
13. Filyppova S.V. (2017). Social awareness of the strategy of managing the industrial enterprise: nutritional problems and the integration of machinery. Economics: time realities. Science journal, (30), 5-17. Retrieved from <http://economics.opu.ua/files/archive/2017/No2/5.pdf>.
14. Kuprijanovskij V., Dobrynin A., Sinyagov S., Namiot D. (2017). Celostnaja model transformacii v cifrovoj ekonomike kak stat cifrovymi liderami. [A holistic model of transformation in the digital economy how to become digital leaders] International Journal of Open Information Technologies, 5, 26-33 [in Ukrainian].
15. Amsden J. (2015). Modeling of SOA. Part 1. Identification of services Retrieved from http://www.ibm.com/developerworks/ru/library/1002_amsden/index.html.
16. Gibson D.V. (1991). Smilor W. Key Variables in Technology Transfer: A field – Study Based on Empirical Analysis Journal of Engineering and Technology Management, 8, 287-312.
17. Globalcompact (2017). Retrieved from <http://unglobalcompact.org>.

Посилання на статтю:

Мартинюк О.А. Вплив діджитал-технологій на розвиток соціальної відповідальності бізнесу / О. А. Мартинюк // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2020. – № 4 (50). – С. 78-86. – Режим доступу до журн.: <https://economics.opu.ua/files/archive/2020/No4/78.pdf>.
DOI: 10.15276/ETR.04.2020.11. DOI: 10.5281/zenodo.4604519.

Reference a Journal Article:

Martyniuk O.A. The impact of digital technologies on the development of business social responsibility / O. A. Martyniuk // Economics: time realities. Scientific journal.– 2020. – № 4 (50). – P. 78-86. – Retrieved from <https://economics.opu.ua/files/archive/2020/No4/78.pdf>.
DOI: 10.15276/ETR.04.2020.11. DOI: 10.5281/zenodo.4604519.

